

ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ

Παραγωγή Γραπτού Επικοινωνιακού Λόγου

Γ' Λυκείου

Στόχος: ακριβής, ώριμη και ουσιαστική διατύπωση – χωρίς κοινοτοπίες και αόριστες εκφράσεις.

1. Από την κοινότητα στην ακριβή διατύπωση

Μικρές αλλαγές στη διατύπωση μπορούν να κάνουν το γραπτό πιο σαφές, ακαδημαϊκό και πειστικό.

ΑΠΟΦΥΓΕ	ΠΡΟΤΙΜΗΣΕ
Στις μέρες μας...	Στη σύγχρονη εποχή...
Είναι πολύ σημαντικό...	Συνιστά ζήτημα μείζονος σημασίας...
Πρέπει...	Κρίνεται αναγκαίο να... / Επιβάλλεται να...
Έχει πολλά πλεονεκτήματα...	Παρουσιάζει σημαντικά οφέλη...
Υπάρχουν πολλά προβλήματα...	Παρατηρείται πληθώρα παθογενειών...
Οι νέοι πρέπει να...	Οι νέοι οφείλουν να...
Βοηθάει πολύ...	Συμβάλλει ουσιαστικά...
Αυτό συμβαίνει επειδή...	Το φαινόμενο αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι...
Είναι καλό / κακό...	Είναι ωφέλιμο / επιζήμιο...
Τέλος, θα ήθελα...	Συνοψίζοντας, αξίζει να επισημανθεί ότι...

Θυμήσου: Δεν επιλέγουμε «δύσκολες» λέξεις για εντυπωσιασμό. Επιλέγουμε την ακριβέστερη λέξη για το νόημα που θέλουμε να αποδώσουμε.

2. Από το αόριστο ρήμα στο ακριβές ρήμα

ΑΟΡΙΣΤΟ	ΑΚΡΙΒΕΣ
κάνει καλύτερο	βελτιώνει / αναβαθμίζει
κάνει χειρότερο	επιδεινώνει / οξύνει
κάνει πιο δυνατό	ενισχύει
κάνει πιο αδύναμο	αποδυναμώνει / υπονομεύει
κάνει να αυξάνεται	εντείνει
κάνει να μειώνεται	περιορίζει / αμβλύνει
κάνει πιο εύκολο	διευκολύνει
κάνει να συμβεί	προκαλεί / επιφέρει

Παραδείγματα χρήσης

- Η επιμόρφωση αναβαθμίζει την ποιότητα της διδασκαλίας.
- Η αδιαφορία οξύνει το κοινωνικό πρόβλημα.
- Ο διάλογος ενισχύει τη δημοκρατική συνείδηση.
- Η παραπληροφόρηση υπονομεύει την εμπιστοσύνη στους θεσμούς.
- Η κοινωνική ανισότητα εντείνει το αίσθημα αδικίας.
- Η ουσιαστική παιδεία αμβλύνει τις προκαταλήψεις.
- Η τεχνολογία διευκολύνει την πρόσβαση στη γνώση.
- Η ανεργία επιφέρει σοβαρές κοινωνικές συνέπειες.

3. Λεξιλόγιο ακριβείας για άμεση χρήση

Κατηγορία	Συνηθισμένη διατύπωση	Ακριβέστερες επιλογές
Ρήματα	Βοηθά	συμβάλλει / διευκολύνει
Ρήματα	Δείχνει	αναδεικνύει / καταδεικνύει
Ρήματα	Μειώνει	περιορίζει / αμβλύνει
Ρήματα	Εμποδίζει	παρεμποδίζει / αναχαιτίζει
Ρήματα	Προκαλεί	επιφέρει / πυροδοτεί
Επίθετα	πολύ σημαντικός	καίριος / καθοριστικός
Επίθετα	μεγάλο πρόβλημα	σοβαρό / οξύ πρόβλημα
Επίθετα	κακές συνέπειες	αρνητικές / δυσμενείς συνέπειες
Επίθετα	καλή επίδραση	θετική / ευεργετική επίδραση
Επίθετα	δύσκολο ζήτημα	σύνθετο / δυσεπίλυτο ζήτημα
Φράσεις	παίζει μεγάλο ρόλο	διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο / έχει καθοριστική συμβολή
Φράσεις	πρέπει να	κρίνεται αναγκαίο να / επιβάλλεται να
Φράσεις	έχει ως αποτέλεσμα	συνεπάγεται / επιφέρει
Φράσεις	για να λυθεί	για την αντιμετώπιση / για την επίλυση
Φράσεις	όλο και περισσότερο	με αυξανόμενη ένταση / σε ολοένα μεγαλύτερο βαθμό

4. Εναλλακτικές λέξεις που αναβαθμίζουν το γραπτό

Αντί για...	Μπορώ να επιλέξω...
Αντί για «σημαντικός»	ουσιαστικός, καθοριστικός, καίριος, νευραλγικός, κομβικός, κρίσιμος, βαρύνουσας σημασίας
Αντί για «μεγάλος»	εκτεταμένος, ευρύς, τεράστιος, μαζικός, πολυάριθμος, πολυσύνθετος, πολυδιάστατος, τεράστιας έκτασης
Αντί για «αυξάνεται»	ενισχύεται, διογκώνεται, διευρύνεται, πολλαπλασιάζεται, κλιμακώνεται, σημειώνει άνοδο, παρουσιάζει αύξηση
Αντί για «μειώνεται»	περιορίζεται, υποχωρεί, συρρικνώνεται, φθίνει, εκλείπει, σημειώνει πτώση, παρουσιάζει μείωση, αποδυναμώνεται
Αντί για «λέει»	υποστηρίζει, επισημαίνει, τονίζει, διατείνεται, ισχυρίζεται, υπογραμμίζει, αναφέρει, επιβεβαιώνει, παρατηρεί
Αντί για «βοηθά»	συμβάλλει, ενισχύει, προάγει, διευκολύνει, ευνοεί, υποστηρίζει, συντελεί, προωθεί, καθιστά εφικτό
Αντί για «πρόβλημα»	ζήτημα, πρόκληση, παθογένεια, δυσχέρεια, εμπόδιο, αγκάθι, αδυναμία, αρνητική κατάσταση, ανασταλτικός παράγοντας
Αντί για «λύση»	αντιμετώπιση, παρέμβαση, στρατηγική, πρωτοβουλία, μεταρρύθμιση, ρύθμιση, διορθωτική κίνηση, εναλλακτική πρόταση
Αντί για «καλός»	ωφέλιμος, επικοδομητικός, δημιουργικός, ευεργετικός, αξιόλογος, θετικός, παραγωγικός, επαινετός
Αντί για «κακός»	επιζήμιος, επιβλαβής, αρνητικός, καταστροφικός, βλαπτικός, ανεπιθύμητος, επιβαρυντικός, αποτρεπτικός, ολέθριος

Κανόνας: Ακρίβεια στη λέξη → σαφήνεια στη σκέψη → ποιοτικότερος λόγος!